

Com millorar la qualitat de les activitats educatives del fora escola?

Eina de suport i autoavaluació per a entitats, empreses, clubs, centres educatius i ajuntaments

EDUCACIÓ
360
A TEMPS COMPLET

Autoria

Laura Mencía González

Coordinació de continguts

Núria Duñó Esteve

Direcció

Fathia Benhammou

Edició

Bonalletra S.L.

Disseny i maquetació

Anythink

Fotografia

Uncle Jun

Segona edició

Abril 2023

Primera edició

Abril 2021

ISBN

78-84-123061-5-6

© **Fundació Jaume Bofill**

c. Girona, 34-i.

08010 Barcelona

fbofill@fbofill.cat

www.fundaciobofill.cat

www.educacio360.cat

Creiem que el coneixement s'ha de compartir.

Per això fem servir una llicència **Creative Commons Reconeixement 4.0 Internacional (by)**.

Us animem a copiar, redistribuir, remesclar o transformar i crear a partir del material per a qualsevol finalitat els continguts propis d'aquesta publicació, inclosa la comercial. Només us demanem que en reconegueu l'autoria de la creació original.

Amb el suport de:

**Diputació
Barcelona**

Índex

4

Presentació

4

Millorar la qualitat per ampliar oportunitats

5

Què és la qualitat i per què és important

6

Qualitat amb mirada 360

7

La qualitat és cosa de tothom

9

Les dimensions de la qualitat

10

Criteris i indicadors de qualitat

10

Dimensió 1. Fonaments bàsics de l'oferta d'activitats fora escola

13

Dimensió 2. Orientació de les activitats a l'aprenentatge i el gaudi

15

Dimensió 3. Recursos suficients, eficaços i eficients

17

Dimensió 4. Relacions humanes positives

20

Dimensió 5. Compromís amb la comunitat

22

Autoavaluació de la qualitat

22

Passos per millorar la qualitat

25

Eina per avaluar la qualitat

31

Fonts de referència

1. Presentació

Millorar la qualitat per ampliar oportunitats

L'oferta d'activitats que infants, adolescents i joves poden fer en sortir de classe és tot un ventall amplíssim de propostes variades que funciona com un ecosistema molt diversificat en què cada una busca el seu espai, amb la seva idiosincràsia i la seva aportació.

S'hi pot trobar des d'un tastet esportiu iniciàtic fins a una pràctica esportiva gairebé professional, des d'un descobriment de materials plàstics fins al treball/conreu de l'esperit artístic, des de la facilitat de compartir estones amb altres companys i companyes fins a l'oportunitat de consolidar amistats i grups.

Cadascun d'aquests espais, activitats i propostes és únic, irrepetible i diferent.

I, tanmateix, tothom vol el mateix: que els i les participants visquin experiències enriquidores, agradables, divertides, motivadores, transformadores i que els facin créixer com a ciutadans/es amb els seus drets i els seus deures.

Siguin els escacs o les arts marcials, el circ, el bosc o el grup, tots aquests entorns són transmissors d'**oportunitats educatives**: adquirir nous aprenentatges i competències per a la vida, fer descobriments, explorar l'autoconeixement, trobar nous valors, assajar actituds i tastar reflexions.

Una bona **qualitat** de les activitats ofertes a la ciutadania en temps i espais diversos del municipi és una base necessària per ampliar les oportunitats educatives a temps complet.

Què és la qualitat i per què és important

La qualitat és un element essencial de qualsevol tipus de procés de treball perquè és el vehicle que porta a assolir bons resultats d'una manera eficaç, eficient i efectiva.

Aquesta publicació és una eina per ajudar els actors implicats en l'ecosistema de l'educació a temps complet a **incorporar i millorar la qualitat en la seva oferta d'activitats**.

Els criteris de qualitat que hi trobareu llistats i descrits més avall us ajudaran a:

- Assolir més i millor els resultats desitjats (eficàcia).
- Assolir-los amb uns millors processos de treball i menor desgast en l'organització i la implementació de les activitats (eficiència).
- Aportar, a més, un munt de beneficis per a la societat relacionats amb l'enfortiment comunitari i el benestar social (efectivitat).

I tenen el propòsit de **consolidar, augmentar i ampliar el potencial educatiu** de tot aquest ecosistema variat, divers i ric, i massa sovint desconnectat.

Per això, amb aquesta publicació volem ajudar a:

1. Generar **reflexió i debat** sobre la qualitat de les activitats, entre els actors i responsables de l'ecosistema del fora escola.
2. Refermar el **compromís** dels actors i proveïdors d'activitats envers la **qualitat i la millora continuada** de les activitats; siguin ajuntaments, centres educatius, associacions de famílies, entitats de base comunitària, empreses, cooperatives, clubs, etc.
3. Integrar l'**avaluació** de la qualitat com a pràctica habitual dels proveïdors i responsables d'activitats, segons uns criteris comuns.
4. Integrar **bones pràctiques** i les estratègies més eficaces per al benefici d'infants i joves.

Qualitat amb mirada 360

Sabem que les activitats extraescolars, de vacances i de lleure fora escola d'elevada qualitat **beneficien el desenvolupament de competències, el rendiment educatiu, la reducció del risc** dels infants i joves que hi participen, i combaten les desigualtats educatives.¹

I sabem també que aquests beneficis augmentarien molt si **la majoria d'infants, adolescents i joves poguessin accedir i participar** a les activitats extraescolars i de lleure fora escola de bona qualitat.

I que **connectant els espais dins i fora escola i personalitzant les experiències d'aprenentatge** encara es potenciarien més aquests beneficis.²

Així doncs, el conjunt de criteris de qualitat que us proposem està pensat per treballar la qualitat en clau 360, per tal de millorar l'oferta d'activitats alineades amb la mirada 360 que, com sabeu, apunta cap a aquestes tres visions:

Els criteris de qualitat són, doncs, una eina de treball per a tots els agents implicats en l'ecosistema d'activitats fora escola per poder:

- **Afirmar que ho estem fent bé.** És a dir, per donar valor a l'aportació del fora escola a l'educació d'infants i joves, com un àmbit connectat a les prioritats de tota la comunitat. I per tenir arguments per sostenir i demostrar aquest valor.
- **Comprovar que tothom ho fa igual de bé.** És a dir, per marcar fites homogènies mínimes que tota activitat pugui assolir.
- **Projectar els àmbits en què ho farem millor a partir d'ara.** És a dir, per marcar unes línies de millora centrades en les dimensions i criteris específics de la qualitat.

¹ A la web d'Educació 360 trobareu tota mena de recursos per ampliar aquest coneixement: www.educacio360.cat/recursos/

² Vegeu la infografia [Les 7 característiques de les extraescolars que milloren el rendiment acadèmic](#).

La qualitat és cosa de tothom

Els criteris de qualitat poden ser una eina útil tant per a les entitats organitzadores de les activitats com per a les persones que se'n beneficien. Ambdues parts són corresponsables de la qualitat d'aquestes activitats.

Vetllar per la qualitat de l'oferta és una de les funcions de les persones responsables de les activitats, espais i projectes que s'ofereixen com a oportunitats d'aprendre i de viure experiències enriquidores fora de l'horari escolar.

Així que **us interessa aquesta eina si sou**³...

AMPA / AFA o CENTRE EDUCATIU amb programació d'activitats extraescolars al migdia, a la tarda o en cap de setmana.	CLUB o CENTRE ESPORTIU amb equips infantils i juvenils i grups d'aprenentatge i d'iniciació a qualsevol disciplina esportiva.
ENTITAT DE LLEURE EDUCATIU o EXCURSIONISTA Esplai, cau, agrupament, casa de colònies, campament, etc.	ESCOLA D'ART o ENTITAT CULTURAL amb oferta d'activitats per a infants, adolescents i joves per aprendre i practicar disciplines artístiques.
EMPRESA o COOPERATIVA amb oferta d'activitats infantils i juvenils de temps lliure.	ACADÈMIA o CENTRE DE REFORÇ ESCOLAR amb oferta de classes de seguiment.
ESPAI o CASAL D'ACOMPANYAMENT SOCIOEDUCATIU amb oferta d'activitats grupals de seguiment i acompanyament.	ENTITAT D'INICIATIVA SOCIAL o COMUNITÀRIA Ateneu, casal, associació amb oferta d'activitats per a infants, joves i famílies.
EQUIPAMENT PÚBLIC amb oferta d'activitats per a les tardes, caps de setmana i estiu. Biblioteca, poliesportiu, centre cultural, casal de barri, centre cívic, etc.	ADMINISTRACIÓ PÚBLICA amb programes socioeducatius, de lleure, d'intervenció en medi obert i de dinamització de l'espai públic.

³ NOTA: Al llarg del document, quan es fa referència al conjunt de professionals i voluntaris que organitzen i condueixen les activitats s'hi inclou tota mena de perfils: monitors/es, caps, entrenador/es, tècnics/ques, professors/es, educadors/es, talleristes, especialistes, mestres, artistes, dinamitzadors/es, animadors/res, directors/es, responsables, presidents/es, vocals, referents, patrons/es, socis/sòcies, etc.

D'altra banda, la qualitat també es pot demanar, exigir i reivindicar. Aquesta seria la funció pròpia dels agents implicats no com a responsables directes sinó indirectes, com a participants o corresponsables de l'oferta d'activitats del municipi:

Participants i famílies usuàries	Conegueu els Criteris de Qualitat per saber triar les millors activitats, amb més beneficis educatius per als vostres fills i filles.
Patronats o tribunals de valoració d'institucions finançadores	Conegueu els Criteris de Qualitat per saber a quins criteris atènyer-se a l'hora de valorar i finançar projectes fora escola.
Consells escolars de centre	Conegueu els Criteris de Qualitat per connectar amb l'ecosistema fora escola a partir d'un llenguatge comú i d'uns criteris coneguts per tothom.
Representats polítics	Conegueu els Criteris de Qualitat per connectar l'ecosistema fora escola amb la visió o model de ciutat/poble, a partir dels Criteris de Qualitat.

És tasca de tothom, doncs, construir oportunitats educatives més enllà de l'escolarització obligatòria i que aquestes oportunitats estiguin fonamentades en uns **criteris coneguts, comuns i compartits** pels agents implicats.

Per això, en aquest document, hi trobareu dues eines de suport:

CRITERIS I INDICADORS DE QUALITAT

El llistat dels criteris de qualitat més rellevants agrupats en cinc dimensions.

Els indicadors que concreten i especifiquen cadascun dels criteris que conformen la qualitat.

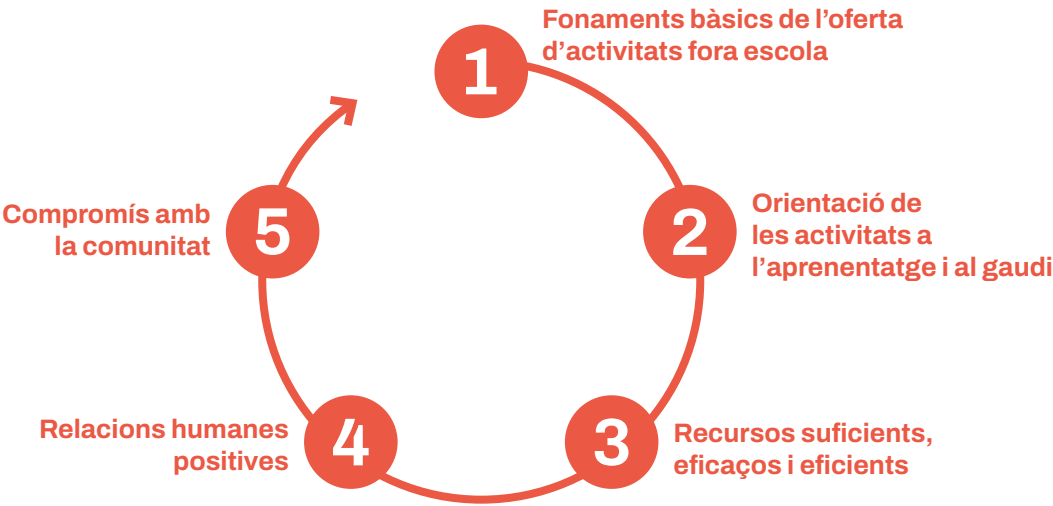
EINA D'AUTOAVALUACIÓ DE LA QUALITAT

Un qüestionari senzill per als organismes que ofereixen activitats que us ajudarà a detectar els criteris i dimensions menys assolits i a proposar-vos nous objectius de millora.

Unes pautes metodològiques per utilitzar aquesta eina de treball.

Les dimensions de la qualitat

La llista de criteris de qualitat que trobareu a continuació s'organitza en cinc dimensions o àrees significatives. I cada dimensió recull els aspectes clau que tota oferta d'activitats fora del temps lectiu hauria de considerar:

La **dimensió 1** fa referència a les bases més estructurants sobre les quals es fonamenta l'oferta d'activitats: el marc legítim, el marc legal, l'equitat educativa, la planificació estratègica i l'avaluació rigorosa.

La **dimensió 2** fa referència a la intencionalitat educativa de les activitats i experiències, l'aprenentatge d'actituds, de competències i d'habilitats per a la vida, i el reconeixement dels progressos personals i grupals.

La **dimensió 3** fa referència al bon ús dels recursos disponibles per a les activitats: recursos infraestructurals, recursos humans i recursos econòmics.

La **dimensió 4** fa referència al respecte i l'enriquiment que es produeix entre les persones que es relacionen, a la resolució dialogada dels conflictes, a la comunicació amb l'entorn i amb les famílies i a la participació de les famílies a l'activitat.

La **dimensió 5** fa referència al paper rellevant que exerciu en la comunitat les entitats de lleure i organismes que ofereixen oportunitats educatives en temps lliure.

2. Criteris i indicadors de qualitat

Dimensió 1

FONAMENTS BÀSICS DE L'OFERTA D'ACTIVITATS FORA ESCOLA

CRITERI 1

L'Ajuntament o ens local estableix, legitima i lidera un marc de treball cooperatiu al municipi o al barri per treballar l'accés d'infants, adolescents i joves a les oportunitats educatives fora escola: Pla Educatiu d'Entorn, Pla de Barri, Pla de Dinamització de la Cohesió Social, Pla d'Infància i Adolescència, Pla Educatiu, etc.

- Hi ha un **reconeixement institucional** de tots els agents que formen part de l'ecosistema fora escola i del valor social i educatiu de les activitats que ofereixen: entitats, empreses, cooperatives, associacions, iniciatives, AMPA o AFA, clubs, ateneus, etc.
- Hi ha **espais o comissions de treball compartits** entre els diversos agents d'una comunitat implicats en el benestar i desenvolupament infantil i juvenil on es treballa l'oferta d'activitats fora escola.
- Existeix un **pla de treball comú amb mesures** que incentiven i promouen activament la participació de tots els infants i joves a les activitats extraescolars, de vacances i de lleure fora escola.

CRITERI 2

L'equitat educativa és un principi bàsic de l'oferta d'activitats extraescolars i de fora escola.

- Entre les mesures que fomenten l'equitat, hi ha **mesures d'accessibilitat econòmica** com gratuïtat, preus tarifats, beques, ajuts o intercanvis, adreçades a la població amb dificultats econòmiques.
- Es tenen en compte les **diverses realitats socioeconòmiques i socioculturals de l'entorn** a l'hora de proposar i planificar activitats, projectes i espais fora escola.
- Es tenen en compte les **necessitats educatives** dels infants, adolescents i joves amb discapacitats, en situacions d'alta vulnerabilitat socioemocional, i amb necessitat de suport educatiu específic.

CRITERI 3

La planificació i l'avaluació dels projectes i activitats es realitzen d'una manera regular, consistent i participativa.

- En diferents moments de la planificació i l'avaluació de l'activitat hi **intervenen tots els implicats**: responsables, professionals, voluntariat, participants, famílies, representants de la comunitat, etc.
- Es realitzen **activitats de planificació i d'avaluació aptes** per a totes les edats: dinàmiques, reunions, reflexions, qüestionaris...
- Hi ha uns procediments establerts per comprovar, amb dades recollides, **el compliment dels objectius marcats** en les diverses dimensions de l'activitat i de l'entitat: indicadors, registres, fulls d'avaluació, observació de paràmetres i comportaments, etc.
- Els canvis realitzats a les activitats són **fruit de les propostes i aportacions de tota la comunitat**: participants, famílies, personal, etc.

CRITERI 4

Els objectius plantejats, els procediments de treball i les activitats es planifiquen segons un coneixement sòlid d'evidències, metodologies i recursos reconeguts i compartits en l'àmbit del lleure fora escola.

- Tant els i les responsables com els i les professionals i el voluntariat de les activitats participen regularment en **formacions i jornades per conèixer** aquestes evidències.
- Hi ha reunions de treball i formacions específiques per **contrastar les pròpies decisions i actuacions que es realitzen** i per anar integrant les bones pràctiques en l'organització i en l'oferta d'activitats, sigui a nivell intern de les entitats organitzadores com a nivell de municipi.

Dimensió 2

ORIENTACIÓ DE LES ACTIVITATS A L'APRENTATGE I EL GAUDI

CRITERI 5

L'entitat organitzadora compleix, sense excepcions, la normativa i legislació vigents aplicables a les activitats extraescolars, de lleure esportiu, educatiu i de vacances.

- L'entitat organitzadora disposa i actualitza permanentment tota la **documentació que acredita el compliment de la normativa**: notificacions, registres, acreditacions, permisos, convenis, assegurança, resposta a requeriments, memòries, etc.
- Tota la documentació i informació generada per l'activitat es conserva d'una manera **ordenada, segura, confidencial i responsable**.
- Els informes i dades personals dels infants i dels i les joves participants es preserven sota criteris de **confidencialitat i privacitat** i alhora són **accessibles fàcilment** en cas d'emergència o necessitat.
- L'entitat organitzadora requereix i obté les dades personals i rellevants dels i les participants **tan aviat com s'incorporen** a l'activitat i les actualitza regularment, segons indica la normativa.
- Existeix una **normativa interna** que aclareix els aspectes bàsics de l'organització de l'activitat i funcionament intern de l'entitat: procediments d'inscripció, altes i baixes, assistència, justificants, autoritzacions, pagament, entrades i sortides, etc.

CRITERI 6

Les activitats ofereixen a infants, adolescents i joves oportunitats per al seu desenvolupament personal, aprenentatge, reflexió i exploració d'interessos.

- Les activitats responen a **objectius d'aprenentatge clars** i específics.
- Els objectius educatius de les activitats **detallen i adapten evolutivament** els aprenentatges d'habilitats, coneixements, actituds i valors per edats i característiques socioculturals dels grups.
- Els assoliments educatius de cada infant i adolescent es revisen de manera continuada i, quan cal, es **contrasten amb altres professionals i serveis educatius**: escola, institut, espais socioeducatius, espais d'acompanyament, espais familiars, reforç educatiu, etc.
- Infants i joves tenen l'oportunitat, regularment durant l'activitat, de **reflexionar sobre el seu aprenentatge, el seu gaudi i els seus interessos** en assemblees, reunions de valoració, qüestionaris de satisfacció, diari d'aprenentatge, reunions de grup a l'inici, meitat i final de curs, dinàmiques grupals, etc.

CRITERI 7

Hi ha una planificació intencionada de les activitats, així com una execució acurada i adaptable al moment.

- Professionals i/o voluntaris disposen d'una **planificació mensual i setmanal de l'activitat** que inclou els objectius, el calendari i les accions a realitzar.
- Professionals i/o voluntariat disposen d'un **temps suficient destinat a la planificació i preparació de les activitats**, almenys un cop per setmana.
- Està previst un **pla B** en cas que no es pugui executar el pla original.
- La planificació anual i els objectius generals de l'activitat són **coneguts tant per les famílies com per professionals d'altres serveis i espais educatius del municipi** per facilitar el coneixement, la derivació i la prescripció o recomanació d'activitats.

Dimensió 3

RECURSOS SUFICIENTS, EFICAÇOS I EFICIENTS

CRITERI 8

Durant les activitats, tant participants com professionals i voluntariat practiquen activament la creativitat, la responsabilitat, l'autonomia i l'esperit crític.

- Els i les professionals actuen com a facilitadors d'un **aprenentatge autònom i basat en l'experimentació**.
- Les activitats afavoreixen **la reflexió i el pensament crític**, i es plantegen com a reptes engrescadors per als i les participants, en funció dels seus interessos, demandes, necessitats i nivell.
- Hi ha mecanismes per **recollir les opinions d'infants i joves i famílies sobre l'activitat**: avaluacions, assemblees, qüestionaris, dinàmiques grupals...
- Es combinen activitats o exercicis **individuals, en petit grup i en gran grup**.

CRITERI 9

Es reconeixen i es mostren els assoliments, èxits i vivències positives dels i de les participants.

- Hi ha **mostres, portes obertes o actuacions en públic**, almenys una vegada a l'any, per tal de donar valor a l'activitat i al grup.
- Els **assoliments i vivències exitoses dels i les participants** es comuniquen tant a participants i famílies com a la comunitat.
- Professionals i voluntariat adult **reconeixen i reforcen individualment els assoliments i avenços de cada participant** amb interaccions verbals o comunicacions escrites.

CRITERI 10

L'espai on es realitza l'activitat és adequat per al tipus d'activitat i grups.

- L'espai és **net, segur, sense riscos i amb cabuda suficient** per a tots els components de l'activitat.
- L'espai està **distribuït i acomodat per afavorir la concentració i dedicació plena** dels infants i joves en l'activitat, sense elements de distracció.
- Hi ha una **supervisió explícita de les entrades i sortides** dels participants a l'espai on es desenvolupa l'activitat.

CRITERI 11

Els i les participants poden accedir als materials necessaris per a l'activitat d'una manera fàcil, segura i autònoma.

- Els **materials per a l'activitat són aptes, estan nets, preparats i accessibles** per als i per a les participants.
- Els materials i documents estan **adaptats a les edats, nivells i capacitats** de tots els i les participants.
- Els materials i recursos utilitzats **afavoreixen l'assoliment dels objectius** de l'activitat.

CRITERI 12

Els espais de les activitats són accessibles i aptes per a participants amb necessitats específiques.

- L'espai és accessible per a cadires de rodes i altres suports a la mobilitat.
- Els infants i els i les joves amb necessitats de suport (de mobilitat, sensorials, psíquiques...) poden participar plenament a l'activitat.

Dimensió 4

RELACIONS HUMANES POSITIVES

CRITERI 13

La dotació de professionals i voluntaris s'adequa a les necessitats i als propòsits de l'activitat.

- Les **ràtios monitor/participant s'adeqüen a les edats i nivells** i a les necessitats i característiques específiques dels infants i joves.
- Es destinen **més professionals o voluntaris** als grups d'infants més petits o amb participants que requereixin suport o acompanyament específic.
- Es destinen més professionals o voluntaris a les **activitats que requereixin més seguretat o més suport** de persones adultes com viatges, sortides o activitats de major risc.

CRITERI 14

Tot l'equip de professionals i voluntariat rep una formació i una orientació pertinents abans d'exercir com a monitors/es o dinamitzadors/es de les activitats per a infants, adolescents i joves.

- L'entitat (o la comunitat, en el seu defecte) contempla **espais formatius, d'orientació i de suport continu** a tot els i les professionals i al voluntariat que hi col·labora.
- La **formació que s'ofereix als i a les professionals i al voluntariat** està relacionada amb la funció i responsabilitats que exerceix a l'activitat o a l'entitat.

CRITERI 15

La dotació econòmica s'adequa a les necessitats i als propòsits de l'activitat.

- L'organització disposa de **fontes d'ingressos estables i suficients** per sufragar les despeses generades per l'activitat.
- El balanç entre guanys i despeses és **equilibrat i no genera dèficit ni guanys** que desvirtuin la finalitat educativa i comunitària de l'activitat.
- No es carreguen els costos de les **desviacions pressupostàries** sobre les quotes dels i les participants.
- El pressupost inclou un **sistema per cobrir les quotes dels i les participants amb dificultats econòmiques**.

CRITERI 16

A les activitats i entitats, es fomenta i es viu un ambient positiu.

- Hi ha un **compromís explícit** de tots els i les professionals, participants i voluntariat amb el grup i amb l'activitat.
- Hi ha un **rebuig explícit a l'assetjament i a les discriminacions** de tracte i protocols que en garanteixin una resposta immediata i eficaç.
- Les interaccions entre els i les professionals o voluntariat i els participants són **positives i enriquidores i contribueixen a crear un bon clima**.
- Les activitats fomenten la reflexió contínua i l'aprenentatge sense premis sobre **l'actitud i el comportament** com a factors que afavoreixen la convivència i el benestar propi i de tothom.

CRITERI 17

S'utilitzen tècniques positives de resolució de conflictes.

- Es **prioritza la comunicació i les solucions dialogades** abans de prendre mesures disciplinàries.
- Els mètodes que s'utilitzen per a la **resolució de conflictes** generen nous aprenentatges als i les participants.
- El conflicte es veu com una **oportunitat per aprendre** i per entendre les emocions i la situació que l'ha generat.
- Hi ha una **normativa de convivència** (o criteris pactats) que regula les possibles faltes i les sancions corresponents.

CRITERI 18

Durant les activitats, hi ha converses i interaccions individualitzades entre adults i participants.

- Els i les professionals i/o voluntariat dediquen un temps específic a **conèixer cada participant i a comprendre les seves circumstàncies** de vida.
- Els i les professionals i/o voluntariat són capaços **d'atendre individualment** un o una participant mentre mantenen el control del grup.

CRITERI 19

La comunicació directa amb les famílies és freqüent i positiva.

- Es busquen espais adequats, tant formals com informals, per **apropar-se i conversar amb les famílies**: reunions formals o converses informals a la sortida de l'activitat.
- Les entitats publiquen periòdicament **informacions, notícies i experiències positives i motivadores sobre les activitats** als canals de comunicació de la comunitat educativa (butlletins, publicacions) i en les xarxes socials.
- Les entitats **faciliten informació sobre recursos existents a l'entorn** que puguin ser d'interès per a les famílies dels i les participants a les activitats, mitjançant un tauler de recursos, fulls de mà fàcilment accessibles, o altres canals no presencials: ajuts, educació, habitatge, ocupació, mobilitat...

CRITERI 20

Les famílies participen a les activitats i s'impliquen en les entitats, clubs i organitzacions impulsores.

- Les entitats ofereixen **programació específica per involucrar les famílies**: xerrades, trobades, sortides, mostres, intercanvis, berenars, etc.
- Les **famílies participen voluntàriament a les activitats i espais** per a famílies i comparteixen les seves experiències amb altres famílies nouvingudes a l'activitat o a l'entitat.
- Les famílies cooperen per **mantenir un ambient positiu i mostren comportaments modèlics** en la participació en activitats, competicions i trobades.
- Els i les professionals i voluntaris **detecten necessitats familiars** i saben orientar les famílies a altres serveis específics de l'entorn.
- Les entitats i clubs animen les famílies a **defensar, protegir i millorar les activitats** a les reunions del consell escolar i altres espais compartits de la comunitat.

CRITERI 21

Tots els infants i joves participants troben un ambient de seguretat i de confort a les activitats i entitats.

- Es fomenta i es practica activament **la inclusió, la diversitat, la no discriminació** per raó de gènere, d'aspecte físic, de procedència cultural, de classe, de diversitat funcional, etc.
- Les persones adultes, els professionals i/o els voluntaris de les activitats són **accessibles i estan preparats per respondre a preguntes i preocupacions** dels infants i joves a mesura que sorgeixin.
- Les persones responsables de les activitats organitzen **entorns segurs i de suport i supervisen les pràctiques i procediments** utilitzats en cada activitat.

Dimensió 5

COMPROMÍS AMB LA COMUNITAT

CRITERI 22

L'entitat participa activament en la comunitat.

- L'entitat està **implicada en les activitats de la comunitat** com la festa major, curses, trobades, programacions, iniciatives solidàries, etc.
- Es promou i es facilita que els infants, joves i famílies **coneguin i participin regularment en les activitats de la comunitat**, com festes i tradicions, trobades ciutadanes, accions solidàries, esdeveniments del barri o poble o d'altres entitats.
- L'entitat promou **sortides i visites a altres equipaments i serveis** de la comunitat i planifica intercanvis amb altres grups i entitats.

CRITERI 23

L'entitat participa activament en els espais de treball col·laboratiu municipal en matèria educativa juntament amb els diversos serveis municipals i els agents educatius més rellevants, com centres educatius i associacions de famílies d'alumnes.

- L'entitat **participa en comissions locals de treball educatiu** formades pels diversos agents educatius del municipi on es treballen problemàtiques comunes, amb una visió àmplia de l'educació, dins i fora escola.
- Els i les referents de l'activitat **assisteixen regularment a les reunions del consell escolar municipal o d'altres espais de treball en xarxa** municipals per compartir projectes i iniciatives de caire educatiu.

CRITERI 24

Per modelar la seva oferta d'activitats, l'entitat incorpora una mirada global de territori i té en compte tant l'oferta de la resta d'entitats, organismes i institucions com les necessitats dels infants i dels i les joves en l'àmbit fora escola.

- L'entitat assisteix a les reunions en què l'administració local, els centres educatius i les organitzacions **treballen en equip per satisfer les diverses necessitats dels infants i joves** en l'àmbit fora escola amb visió local.
- Hi ha un **catàleg comú de tota l'oferta d'activitats i espais fora escola** existents al municipi que s'actualitza anualment i es millora sota criteris comuns de treball.
- L'entitat té en compte **estudis realitzats o diagnòstics educatius** locals.
- L'entitat té establerts mecanismes participatius per recollir **les propostes, les demandes, la visió i les necessitats de les famílies**, infants i adolescents: qüestionaris, reunions, assemblees, trobades o altres dinàmiques.

CRITERI 25

L'entitat exerceix davant la societat un rol de defensa i de millora de la qualitat del lleure infantil i juvenil.

- L'entitat **informa els responsables polítics** dels resultats obtinguts amb les activitats i dels beneficis a la comunitat.
- L'entitat defensa davant les institucions i davant d'altres visions mercantils o competitives el **vessant més comunitari i de cohesió social de les activitats** extraescolars i espais de lleure i d'aprenentatge fora escola.
- Defensa també el **dret i la necessitat** de tots els infants i joves **d'accedir equitativament a les activitats** extraescolars i de lleure.

3. Autoavaluació de la qualitat

En aquest apartat trobareu un suport per convertir els criteris de qualitat en una eina útil i aplicable al treball de planificar i avaluar les activitats extraescolars i de lleure fora escola de la vostra entitat, club o organització.

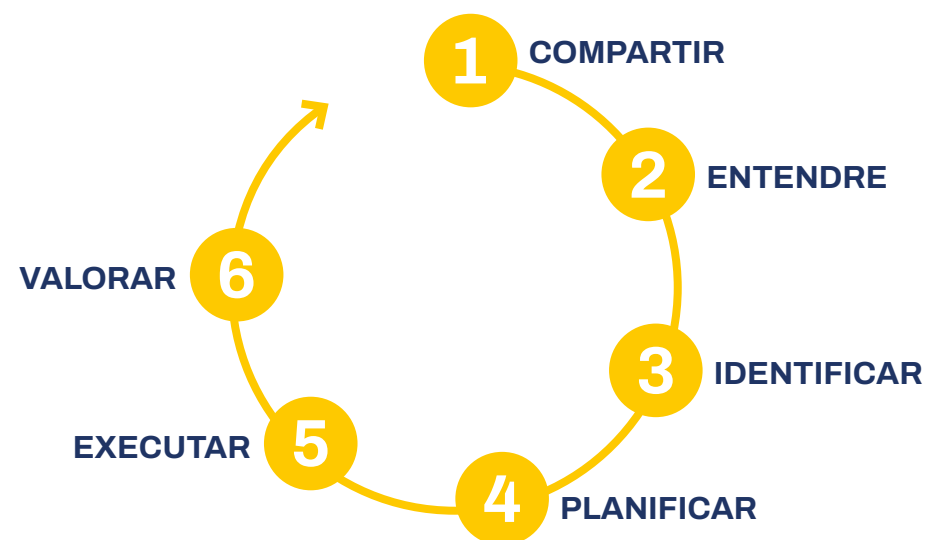
- En el primer punt, veureu quins passos cal fer **per integrar els criteris de qualitat en la planificació i avaluació** d'activitats i projectes fora escola.
- I en el segon, hi trobareu **un qüestionari d'autoavaluació** que podreu fer de manera autònoma cada entitat o organització i que us ajudarà a **detectar quins són els punts a millorar** en la vostra activitat o programa d'activitats.

Passos per millorar la qualitat

Els criteris de qualitat són una eina necessària però no suficient per a la millora de la qualitat de les activitats. A partir d'aquesta eina, cal que les entitats elaboreu els vostres propis **plans de millora de la qualitat**.

Això vol dir que amb una llegida del document no n'hi ha prou, sinó que cal que us plantegeu fer tot un **procés de treball** per tal que els equips de professionals, voluntariat i responsables de les activitats i projectes puguin reflexionar i consensuar una mateixa manera d'entendre la qualitat.

Aquest procés de treball comporta sis passos rellevants:

1. COMPARTIR

Compartiu aquest document amb els i les professionals, voluntariat i agents implicats en la realització de les activitats fora escola.

- Si sou un ajuntament, difoneu i feu arribar aquesta eina de treball a totes les entitats, clubs, àrees, organitzacions, empreses, emprenedors/es i iniciatives que estiguin actives actualment en l'ecosistema de les activitats adreçades a infants, adolescents i joves fora de l'horari escolar, en temps de cap de setmana o de vacances.
- I si sou una entitat, feu arribar aquesta eina a totes les persones voluntàries i professionals implicades en l'organització de les activitats, així com a famílies usuàries i altres entitats amb qui col·laboreu.

2. ENTENDRE

Conegueu i entengueu correctament les dimensions, els criteris i indicadors de la qualitat.

- Llegiu a poc a poc cada dimensió, cada criteri i cada indicador.
- Intenteu identificar i adaptar a la vostra realitat cada un dels criteris proposats i descarteu els que no siguin pertinents per a la vostra realitat.
- **Detecteu els conceptes que us donen valor i adopteu-los:** conceptes i afirmacions que us defineixen, amb els que us identifiqueu plenament i que ajuden a explicar la vostra activitat a la ciutadania, a les famílies, a les administracions.
- **Detecteu els conceptes que no enteneu i busqueu-ne un sentit:** quins aspectes queden més lluny de la vostra realitat o senzillament no us identifiquen o no us pertoqueu. Fins i tot si trobeu «no pertinents» tots els criteris d'una o més d'una dimensió, cal que us pregunteu per què.

3. IDENTIFICAR

Identifiqueu, amb l'ajuda de l'eina d'autoavaluació, les dimensions i els aspectes de la qualitat que us cal millorar un mica o molt.

- Ompliu el qüestionari o eina d'autoavaluació de la qualitat que trobareu a continuació.
- Per omplir les graelles, centreu-vos en una dimensió abans de passar a la següent. Feu un repàs de cada criteri un per un amb l'ajut de la descripció i dels indicadors anteriorment exposats.
- Marqueu tant els assoliments com les mancances.
- Si cal, adapteu les especificitats a la vostra circumstància i situació particular. Afegiu, descarteu o reescriuiu els criteris, si us va bé.
- Identifiqueu els vostres **punts forts** (caselles verdes: criteris força o molt assolits) de cada dimensió. Els vostres punts forts seran els arguments específics que podeu utilitzar per presentar-vos davant de la comunitat, les famílies i les institucions.
- Identifiqueu els vostres **punts febles** (caselles vermelles: criteris gens o poc assolits) de cada dimensió. Els vostres punts febles seran els aspectes que cal que milloreu i que us ajudaran a marcar-vos objectius en el pla de millora de la qualitat.
- Comenteu els resultats del qüestionari:
 - Tant si teniu més vermells que verds com a la inversa, l'important és parlar-ne.
 - I fer-ho tant a nivell intern com obertament amb altres entitats i organismes de l'ecosistema fora escola.
 - Podeu crear grups de treball mixtes al poble, barri o ciutat per fer un procés compartit de valoració de la qualitat de les activitats fora escola.

Serà a partir d'aquests diàlegs compartits com la qualitat augmentarà d'una manera compartida, comunitària i en xarxa.

I és que els criteris de qualitat no són una eina per competir millor sinó **per compartir millor**.

4. PLANIFICAR

Prepareu un pla de millora de la qualitat amb: accions prioritàries a implementar, un calendari de treball, uns objectius realistes i assolibles i uns indicadors tangibles.

- Agrupeu els criteris gens o poc assolits i convertiu-los en objectius de millora.
- Penseu idees i accions que podríeu fer per revertir les mancances detectades, una per una. Potser hi haurà accions que resolguin més d'un objectiu.
- Identifiqueu els i les responsables de l'assoliment de cada un dels objectius marcats i els recursos que necessitareu.
- Planifiqueu sobre un calendari les actuacions en funció de les càrregues de feina i funcions dels i les professionals i/o voluntàries implicades. Podeu marcar objectius per fases, no cal atacar-los tots alhora.

5. EXECUTAR

Executeu els acords d'una manera coordinada, consensuada i integrada en el dia a dia, sense que representin hores extra de treball.

- Porteu a la pràctica les accions de millora acordades segons els criteris i paràmetres establerts.
- Si us sorgeixen dubtes, comenteu-los en grup o amb figures expertes del vostre entorn.

6. VALORAR

Observeu i valoreu el procés de treball i l'assoliment progressiu dels objectius marcats i consensuats.

- Recolliu les dades necessàries per validar i comprovar que la millora s'ha realitzat.
- Seieu, al cap d'un quant temps, per revisar els assoliments i comparar les situacions inicial i final i marcar nous objectius de treball.

Eina per avaluar la qualitat

És una eina per a l'autoavaluació basada en un qüestionari fàcil de respondre que us guiarà en la vostra reflexió sobre la qualitat, us donarà pistes sobre quins són els vostres punts forts i punts febles i us ajudarà a traçar objectius de millora de la qualitat.

➔ QÜESTIONARIS D'AUTOAVALUACIÓ DE LA QUALITAT

Dimensió 1 Fonaments dels projectes educatius i de lleure fora escola		No pertinent	Gens assolit	Poc assolit	Bastant assolit	Molt assolit
Criteri 1	L'Ajuntament o ens local estableix, legítima i lidera un marc de treball cooperatiu al municipi o al barri per treballar l'accés d'infants, adolescents i joves a les oportunitats educatives fora escola.					
Criteri 2	L'equitat educativa és un principi bàsic de la programació d'activitats extraescolars i del fora escola.					
Criteri 3	La planificació i avaluació dels projectes i activitats es realitza d'una manera regular, consistent i participativa.					
Criteri 4	Els objectius plantejats, els procediments de treball i les activitats es planifiquen segons un coneixement sòlid d'evidències, metodologies i recursos reconeguts i compartits en l'àmbit del lleure fora escola.					
Criteri 5	L'entitat compleix, sense excepcions, la normativa i legislació vigents aplicables a les activitats extraescolars, de lleure educatiu i de vacances.					

Dimensió 2 Orientació de les activitats a l'aprenentatge i al gaudi		No pertinent	Gens assolit	Poc assolit	Bastant assolit	Molt assolit
Criteri 6	Les activitats ofereixen a infants, adolescents i joves oportunitats per al seu desenvolupament personal, aprenentatge, reflexió i exploració d'interessos.					
Criteri 7	Hi ha una planificació intencionada de les activitats, així com una execució acurada i adaptable al moment.					
Criteri 8	Durant les activitats, tant participants com professionals i voluntariat practiquen activament la creativitat, la responsabilitat, l'autonomia i l'esperit crític.					
Criteri 9	Es reconeixen i es mostren els assoliments, èxits i vivències positives dels i de les participants.					

Dimensió 3 Recursos suficients, eficaços i eficients		No pertinent	Gens assolit	Poc assolit	Bastant assolit	Molt assolit
Criteri 10	L'espai on es realitza l'activitat és adequat per al tipus d'activitat i grups.					
Criteri 11	Els i les participants poden accedir als materials necessaris per a l'activitat d'una manera fàcil, segura i autònoma.					
Criteri 12	Els espais de les activitats són accessibles i aptes per a participants amb necessitats específiques.					
Criteri 13	La dotació de professionals i voluntaris s'adequa a les necessitats i als propòsits de l'activitat.					
Criteri 14	Tot l'equip de professionals i voluntariat rep una formació i orientació pertinents abans d'exercir com a monitors o dinamitzadors de les activitats per a infants i joves.					
Criteri 15	La dotació econòmica s'adequa a les necessitats i als propòsits de l'activitat.					

Dimensió 4 Relacions humanes positives		No pertinent	Gens assolit	Poc assolit	Bastant assolit	Molt assolit
Criteri 16	A les activitats i entitats, es fomenta i es viu un ambient positiu.					
Criteri 17	S'utilitzen tècniques positives de resolució de conflictes.					
Criteri 18	Durant les activitats, hi ha converses i interaccions individualitzades entre adults i participants.					
Criteri 19	La comunicació directa amb les famílies és freqüent i positiva.					
Criteri 20	Les famílies participen a les activitats i s'impliquen en les entitats, clubs i organitzacions impulsores.					
Criteri 21	Tots els infants i joves participants troben un ambient de seguretat i de confort a les activitats i entitats.					

4. Fonts de referència

Dimensió 5 Compromís amb la comunitat		No pertinent	Gens assolit	Poc assolit	Bastant assolit	Molt assolit
Criteri 22	L'entitat participa activament en la comunitat.					
Criteri 23	L'entitat participa en els espais de treball col·laboratiu, municipal i continuat en matèria educativa juntament amb els diversos serveis municipals i els agents educatius més rellevants.					
Criteri 24	Per modelar la seva oferta d'activitats, l'entitat té en compte tant l'oferta de la resta d'entitats, organismes i institucions com les necessitats dels infants i dels i les joves en l'àmbit fora escola.					
Criteri 25	L'entitat exerceix un rol davant la societat de defensa i de millora de la qualitat del lleure infantil i juvenil.					

Aquesta proposta de criteris de qualitat ha estat elaborada a partir dels següents models existents i provinents dels EUA, tots ells treballats a partir d'una investigació específica extensa:

- [National Afterschool Association Program Standards and Keys of Quality](#)
- [Georgia Afterschool and Youth Development initiative](#)
- [School's Out Washington](#)
- [ACT Now Quality Standards \(Illinois\)](#)
- [The Kentucky School age program standards](#)
- [The Forum for Youth Investment: Measuring Youth Program Quality](#)
- [Iowa Afterschool Alliance Quality Standards](#)
- [Center for youth program quality - Weikart Center](#)
- [California Afterschool Network](#)

EDUCACIÓ
360
A TEMPS COMPLET

